'N EMPIRIESE STUDIE OOR DIE SOSIALE ONTWIKKELING VAN 'n GROEP AFRIKAANSSPREKENDE MIDDELBARE SKOOLLEERLINGE.

DEUR

J. S. BARNARD, M.A., B. Ed.

Proefskrif voorgelê ter gedeeltelike voldoening

aan die vereistes vir die graad

DOCTOR EDUCATIONIS

van die Potchefstroomse Universiteit vir C.H.O.

Promotor:

Prof. dr. H. J. J. BINGLE

Desember 1956.

INHOUDSOPGAWE

AFDELING A

		Bladsy.
Hoofstuk I:	Die geskiedkundige verband van die resultate van ondersoekingswerk oor die sosiale ontwikkeling van die adolessent	1 - 51
1.	Geskiedkundige oorsig	1 - 13
(a)	Vroegste benaderinge van die adolessensie	1 - 3
(b)	Mediese benadering van die adolessensie	3 - 4
(c)	Psigologiese benadering van die adolessensie	4 - 11
(d)	Sosiale benadering	11 - 13
2.	Die adolessent se sosiale ontwikkeling en opvoeding	14 - 19
(a)	Die adolessent	14 - 16
(b)	Sosiale ontwikkeling	16 - 17
(c)	Opvoeding	17 - 19
3.	Die sosiale gemeenskappe waarin die adolessent beweeg	19 - 35
(a)	Die ouerhuis as sosiale gemeenskap	20 - 27
(b)	Die skool as sosiale gemeenskap	27 - 28
(c)	Ouderdomsgroepe of klieke as sosiale gemeenskap	28 - 31
(d)	Sportklubs as sosiale gemeenskap	31 - 32
(e)	Verenigingslewe as sosiale gemeenskap	32 - 33
(f)	Die kerklike lewe as sosiale gemeenskap	33 - 34
(g)	Die samelewing daarbuite as sosiale gemeenskap	34 - 35
4.	Persone met wie die adolessent in aanraking kom	35 - 51
(a)	Volwassenes	35 - 45
(i)	Die ouers van die adolessent	35 - 41
(ii)	Die onderwysers van die adolessent	41 - 43
(iii)	Die adolessent en vreemde volwassenes	43 - 45
(b)	Kinders en jeugdiges met wie die adolessent in aanraking kom	45 - 51
(i)	Die rol van broers en susters in die sosiale ontwikkeling van die adolessent	45 - 46

(ii)/...

Bladsy.

(ii) Die rol van jongmense van dieselfde geslag in die sosiale ontwikkeling van die adolessent 46 - 47

(iii) Die rol van jongmense van die teenoorgestelde geslag in die sosiale ontwikkeling van die adolessent 47

(5) Samevatting: Opvoeding en die sosiale vorming van die adolessent in die gemeenskappe waarin hy hom bevind 48 - 51

AFDELING B

EIE ONDERSOEK

Hoofstuk II: Uiteensetting van die eie ondersoek 52 - 82

I. Die doel van hierdie ondersoek 52 - 53

II. Die proefnemer 53 - 54

III. Die proefpersone 54 - 58

IV. Metodes van ondersoek 58 - 59

1. Die keuse van proefpersone 59 - 60

2. Die keuse van 'n geskikte metode 60

(a) Lengtedeursneestudies 60 - 69

(i) Stelselmatige waarneming of die biografiese metode 60 - 61

(ii) Graderingskale 62 - 63

(iii) Studie van dagboeke van adolessente 63 - 65

(iv) Persoonlike onderhoud 65 - 66

(v) Gevallestudies 66 - 67

(vi) Natuurwetenskaplike metode 67 - 68

(vii) Introspeksie 68

(viii) Eksperimentele retrospeksie 68

(b) Dwarsdeursneestudies 69 - 71

(i) Toetsing (toetsmetode) 69 - 79

(ii) Skrywe van opstelle 70 - 71

(iii) Die vraelysmetode 71

Bladsy

V. Navorsing deur middel van 'n vraelys 71 - 82

1. Navorsingswerk van ander ondersoekers deur middel van 'n vraelys 72 - 74

2. Voordele van die vraelys as metode van ondersoek 74 - 75

3. Nadele verbonde aan die vraelysmetode 75 - 76

4. Pogings van die skrywer om die nadele te oorbrug 76 - 78

5. Die opstelling van die vraelys 78 - 79

6. Die voortoets 79 - 80

7. Die finale vraelys 80 - 81

8. Metode gevolg by die voltooiing van die vraelyste 81 - 82

9. Kontrole van die voltooide vraelyste 82

AFDELING C

RESULTATE IN DIE ONDERSOEK BEREIK

Hoofstuk III: Die rol van volwassenes in die opvoeding en sosiale ontwikkeling van die adolessent 83 - 163

I. Die adolessent se verhouding tot sy ouers 83 - 144

1. Hoedanig die ouer die adolessent en sy probleme begryp 84 - 94

(a) Dit voel vir adolessente of hulle ouers hulle nie reg verstaan nie 84 - 88

(b) Omstandighede waaronder dit voel asof adolessente se ouers hulle nie reg verstaan nie 88 - 94

2. Die liefde van die ouer tot die adolessent 94 - 102

(a) Adolessente se twyfel aan die liefde van hulle ouers 94 - 96

(b) Omstandighede waaronder dit vir adolessente voel asof hulle ouers hulle nie liefhet nie 97 - 102

3. Die adolessent se opvatting oor hoe sy ouers hom behandel 102 - 110

(a) Meen die adolessent dat sy ouers hom onregverdig behandel? 102 - 105

(b) Onder watter omstandighede die ouers die adolessent onregverdig behandel 106 - 110

Bladsy

4. Vertroue wat die adolessent in sy ouers stel 110 - 135

(a) Verhouding van die adolessent tot sy vader 110 - 113

(b) Soorte vreugde of smart wat adolessente aan hulle vaders vertel 113 - 121

(c) Verhouding van die adolessent tot sy moeder 121 - 135

(1) Vertel die adolessent aan sy moeder van sy vreugde en smart 121 - 124

(2) Soorte vreugde of smart wat adolessente aan hulle moeders vertel 124 - 134

(3) Vergelyking van vader- en moeder-vertroue 134 - 135

5. Die ouer en die vriende van sy adolessente kind 135 - 144

(a) Was adolessente se ouers al ontevrede met hulle keuse van vriende van dieselfde geslag? 135 - 138

(b) Was adolessente se ouers al ontevrede met die keuse van vriende(-inne) van die teenoorgestelde geslag? 138 - 141

(c) Het adolessente die raad van hulle ouers aangeneem oor die keuse van vriende(-inne)? 141 - 144

II. Verhouding van die adolessent tot sy onderwysers 144 - 148

III. Die adolessent se verhouding tot vreemde volwassenes 148 - 157

(a) Graad van moeilikheid vir adolessente om gesprekke met vreemdelinge te voer 148 - 152

(b) Waarom dit moeilik is om 'n gesprek met 'n vreemdeling te voer 152 - 157

IV. Samevatting en slotsom 157 - 163

1. Samevatting 157 - 161

(a) Verhouding tot ouers 158 - 160

(b) Verhouding tot onderwysers 160

(c) Verhouding tot vreemde volwassenes 160 - 161

2. Slotsom 161 - 163

Bladsy

Hoofstuk IV: Die rol van gelykes van die adolessent in sy opvoeding en sosiale ontwikkeling 164 - 274

1. Die adolessent se verhouding tot lede van dieselfde geslag 164 - 185

   (a) Waaroor die gesprekke van adolessente gaan as net seuns bymekaar is 164 - 171

   (b) Waaroor meisies onderling gesels 171 - 177

   (c) Behoefte van adolessente aan 'n getroue vriend van eie geslag 177 - 180

   (d) Hoe oud die intieme vriend(-in) van die eie geslag moet wees waaraan adolessente 'n behoefte voel 180 - 183

   (e) Het die adolessente so 'n intieme vriend (-in) van die eie geslag? 183 - 185

2. Die adolessent se verhouding tot lede van die teenoorgestelde geslag 185 - 233

   (a) Sal die ppe. intieme omgang met mekaar, bv. soen, toelaat? 185 - 189

   (b) Redes waarom hulle intieme omgang nie sal toelaat nie 189 - 193

   (c) Redes waarom die ppe. intieme omgang wel sal toelaat 193 - 193

   (d) Of die ppe. 'n intieme vriend(-in) van die teenoorgestelde geslag het 198 - 201

   (e) Hou die ppe. meer as een intieme vriend(-in) van die teenoorgestelde geslag aan? 201 - 204

   (f) Hoekom die ppe. meer as een intieme vriend(-in) van die teenoorgestelde geslag aanhou 204 - 208

   (g) Hoekom die ppe. net een intieme vriend(-in) van die teenoorgestelde geslag aanhou 208 - 212

   (h) Waaroor adolessente gesels as albei geslagte bymekaar is 212 - 226

   (i) Waaroor seuns en meisies met mekaar stry 226 - 233

3. Adolessente in sosiale groepe of klieke georganiseer? 233 - 265

   (a) Is daar geslote groepe onder die jeug van die betrokke skole van die ppe.? 233 - 236

   (b) Is die ppe. self lede van geslote groepe? 236 - 238

   (c) Of die ppe. graag lede van dergelike groepe wil wees 238 - 241

Bladsy

(d) Uit wie die lede van die geslote groepe bestaan 241 - 243

(e) Wat die geslote groepe doen 243 - 248

(f) Is die groepe geheime organisasies? 248 - 250

(g) Hoe iemand 'n lid van die groep word 250 - 253

(h) Of hierdie groepe hulle kenmerkende kleredrag het 253 - 255

(i) Hou die lede van die groep hulle streng by die kenmerkende kleredrag? 255 - 257

(j) Het die groep sy eie manier om dinge te sê? 257 - 260

(k) Waarom dit die moeite werd is om aan die groep te behoort 260 - 265

4. Samevatting: Die rol van jongmense in die opvoeding en sosiale ontwikkeling van die adolessent 265 - 274

(a) Die rol van lede van dieselfde geslag 266 - 267

(b) Die rol van lede van die teenoorgestelde geslag 267 - 271

(c) Die rol van geslote groepe in die opvoeding en sosiale ontwikkeling van die adolessent 271 - 273

(d) Slotsom 273 - 274

<u>Hoofstuk V</u>: Die sosiale aspek in die emosionele lewe van die adolessent 275 - 356

1. Die adolessent se ontevredenheid oor sosiale verhoudings 275 - 288

(a) Oor watter sake die ontevredenheid van die adolessent gaan 276 - 282

(b) Sosiale oorsake van die ontevredenheid van die adolessent 282 - 288

2. Selfbejammering en die gevoel van ongelukkigheid by die adolessent 288 - 310

(a) Voel die adolessent dat ander mense hom nie reg verstaan nie? 288 - 291

(b) Waarom dit vir die adolessent voel asof ander hom nie reg verstaan nie 291 - 294

(c) Voel dit vir die adolessent asof niemand hom liefhet nie? 294 - 296

(d) Waarom die adolessente voel asof niemand hulle liefhet nie 296 - 300

Bladsy

(e) Negatiewe instelling by die adolessent waar dit voel of een of ander persoon hom doelbewus kwaad wil aandoen 300 - 303

(f) Het adolessente al ooit gewens dat hulle nooit gebore was nie 303 - 306

(g) Hoekom adolessente gewens het dat hulle nooit gebore was nie 306 - 310

3. Senuweeagtigheid wanneer die adolessent voor mense moet optree en met hulle moet praat 311 - 325

(a) By watter geleenthede adolessente senuweeagtig voel en stotter as hulle moet praat 311 - 319

(b) Waarom adolessente so senuweeagtig is 319 - 325

4. Die sosiale aspek van die emosie van woede by die adolessent 325 - 339

(a) Watter sosiale situasies die adolessent in die reël kwaad maak 325 - 331

(b) Uiting van die emosies van die adolessent soos weerspieël in wat hy doen as hy kwaad is 331 - 336

(c) Bedaar die adolessent se bui gou weer nadat hy kwaad geword het? 336 - 339

5. Verlange by die adolessent na 'n raadgewer 339 - 343

6. Die waarde wat die adolessent heg aan die opinies van persone met wie hy in aanraking kom 343 - 347

7. Samevatting: Die sosiale aspek in die emosionele lewe van die adolessent 347 - 356

(a) Ontevredenheid met sosiale verhoudings 349 - 350

(b) Selfbejammering en die gevoel van ongelukkigheid by die adolessent 350 - 353

(c) Senuweeagtigheid wanneer die adolessent voor mense moet optree en met hulle moet praat 353 - 354

(d) Opwekking van die adolessent se emosies deur sosiale prikkels 354 - 356

(e) Die waarde wat die adolessent heg aan die menings van persone met wie hy in aanraking kom 356

		Bladsy
Hoofstuk VI:	Optrede van die adolessent in die samelewing	357 - 409
(a)	Nooi die adolessent se kennisse uit sy eie ouderdomsgroep hom na hulle geselskap of nie?	357 - 360
(b)	Word adolessente gou moeg in teenwoordigheid van mense en verlang na stilte?	360 - 362
(c)	Wat die adolessente moeg maak in die teenwoordigheid van mense	363 - 367
(d)	Is dit vir adolessente moeilik om vriende te maak?	367 - 369
(e)	Is dit vir adolessente maklik of moeilik om aan te pas by vreemde mense en nuwe omgewings?	369 - 372
(f)	Wat adolessente verkies om te doen en hoe hulle optree by sosiale byeenkomste	372 - 375
(g)	Waarom adolessente verkies om so op te tree by sosiale byeenkomste	375 - 379
(h)	Eienskappe wat die adolessente vir hulleself begeer	380 - 391
(i)	Hou adolessente daarvan om stil te sit en net te droom?	391 - 393
(j)	Waaroor die dagdrome van adolessente gaan	393 - 400
(k)	Watter invloed die dagdrome op adolessente het	400 - 404
(l)	Samevatting: Optrede van die adolessent in die samelewing	404 - 409
Hoofstuk VII:	Samevatting van die resultate, die opvoedkundige en sosiale implikasies daarvan en kritiek op die ondersoek	410 - 434
1.	Die rol van volwassenes	410 - 413
(a)	Verhouding van adolessente tot hulle ouers	410 - 412
(b)	Verhouding van adolessente tot hulle onderwysers	412 - 413
(c)	Verhouding van adolessente tot vreemde volwassenes	413
2.	Die rol van jongmense in die opvoeding en sosiale ontwikkeling van die adolessent	413 - 419
(a)	Verhouding van die adolessent tot lede van dieselfde geslag	414
(b)	Verhouding van die adolessent tot die teenoorgestelde geslag	414 - 416

Bladsy

(c) Die adolessent se verhouding tot geslote groepe of klieke waarvan hy lid is of nie lid is nie 417 - 419

3. Die sosiale aspek in die emosionele lewe van die adolessent 419 - 424

(a) Die adolessent se ontevredenheid met sosiale verhoudings 419 - 421

(b) Selfbejammering en die gevoel van ongelukkigheid by die adolessent 421 - 422

(c) Senuweeagtigheid wanneer die adolessent voor mense moet optree en met hulle moet praat 422 - 423

(d) Opwekking van die adolessent se woede deur sosiale prikkels 423 - 424

(e) Die waarde wat die adolessent heg aan die opinies van persone met wie hy in aanraking kom 424

4. Optrede van die adolessent in die samelewing 424 - 428

(a) Nooi kennisse die adolessent na hulle geselskap? 425

(b) Word adolessente gou moeg in die teenwoordigheid van mense? 425 - 426

(c) Is dit vir adolessente maklik om vriende te maak? 426

(d) Adolessente se optrede by sosiale byeenkomste 426

(e) Eienskappe wat die adolessente vir hulleself begeer 426 - 428

(f) Adolessente en hulle dagdrome 428

5. Die opvoedkundige en sosiale implikasies van hierdie ondersoek 429 - 431

6. Kritiek op en waarde van hierdie ondersoek 431 - 434

(a) Die reaksie van die ppe. op die vrae 432

(b) Was die ppe. in staat tot die mate van introspeksie wat by die beantwoording van die vrae vereis word 432 - 433

(c) Die rol van suggestie 433

(d) Tekortkominge in die vraelys self 433

7. Waarde van die ondersoek 433 - 434

Bylaes/...

Bladsy

Bylaes:

A. Vraelys in die ondersoek gebruik 435 - 445

B. Bykomstige instruksies aan hulpproefleiers 446

C. Voorbeeld van 'n masker om die kontrolewerk by gedrukte vraelyste te vereenvoudig 447

D. Formule vir bepaling van reëelheid van verskille 448

E. Bibliografie 449 - 462

\- - - - - - - - - - - -

LYS VAN TABELLE

TABEL		Bladsy
I	Medewerkers in die ondersoek, ingedeel volgens geslag en kwalifikasies	54
II	Verspreiding van die ppe. oor die geweste waar die skole geleë is	55
III	Verspreiding van die ppe. (seuns) oor leeftye en standerds	56
IV	Verspreiding van die ppe. (meisies) oor leeftye en standerds	56
V	Tuiste, plek in die gesin en ouers van die ppe. (seuns, meisies en totaal vir albei geslagte) uitgedruk in persentasies	58
VI	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 15 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	84
VII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 16 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	88
VIII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 17 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	94
IX	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 18 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	97
X	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 19 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	103
XI	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 20 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	106
XII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 21 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	111
XIII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 22 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	113
XIV	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 23 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	121
XV	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 24 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	125

XVI/...

		Bladsy
XVI	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 25 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	135
XVII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 26 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	138
XVIII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 27 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	141
XIX	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 40 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	144
XX	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 5 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	149
XXI	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 6 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	152
XXII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 64 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	165
XXIII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 65 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	171
XXIV	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 34 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	177
XXV	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 35 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	180
XXVI	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 36 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	183
XXVII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 46 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	186
XXVIII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 47 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	189
XXIX	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 48 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	193
XXX	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 49 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	199

		Bladsy
XXXI	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 50 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	201
XXXII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 51 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	204
XXXIII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 52 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	208
XXXIV	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 66 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	213
XXXV	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 67 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	226
XXXVI	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 53 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	233
XXXVII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 54 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	236
XXXVIII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 55 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	238
XXXIX	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 56 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	241
XL	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 57 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	244
XLI	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 58 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	248
XLII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 59 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	250
XLIII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 60 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	253
XLIV	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 61 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	255

XLV/...

Bladsy

XLV	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 62 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	257
XLVI	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 63 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	260
XLVII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 1 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	276
XLVIII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 2 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	282
XLIX	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 28 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	288
L	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 29 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	291
LI	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 31 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	294
LII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 32 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	297
LIII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 41 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	301
LIV	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 38 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	304
LV	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 39 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	306
LVI	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 3 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	311
LVII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 4 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	319
LVIII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 7 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	326
LIX	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 8 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	331
LX	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 9 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	336

		Bladsy
LXI	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 33 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	339
LXII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 37 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	343
LXIII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 30 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	357
LXIV	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 10 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	361
LXV	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 11 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	363
LXVI	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 44 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	367
LXVII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 45 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	369
LXVIII	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 42 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	373
LXIX	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 43 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	375
LXX	Persentasie ppe. deur die verskillende volgordes by vraag 68(a) getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	381
LXXI	Persentasie ppe. deur die verskillende volgordes by vraag 68(b) getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	382
LXXII	Persentasie ppe. deur die verskillende volgordes by vraag 68(c) getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	383
LXXIII	Persentasie ppe. deur die verskillende volgordes by vraag 68(d) getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	384
LXXIV	Persentasie ppe. deur die verskillende volgordes by vraag 68(e) getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	386
LXXV	Persentasie ppe. deur die verskillende volgordes by vraag 68(f) getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	387

LXXVI/...

		Bladsy
LXXVI	Persentasie ppe. deur die verskillende volgordes by vraag 68(g) getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	388
LXXVII	Persentasie ppe. deur die verskillende volgordes by vraag 68(h) getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	389
LXXVIII	Volgorde van voorkeur vir die verskillende suggesties ingedeel volgens geslag en totaalpersentasies vir eerste twee sowel as al agt plasings	390
LXXIX	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 12 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	391
LXXX	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 13 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	394
LXXXI	Persentasie ppe. deur die verskillende suggesties by vraag 14 getrek, ingedeel volgens geslag en leeftyd	401

- - - - - - - - - - - - - -

VOORWOORD

Onder 'n studie oor die sosiale ontwikkeling van die middelbare skoolleerling word ingesluit 'n studie van die algemene kenmerke van hierdie leeftyd, 'n studie van die gemeenskappe waarin hierdie leerling hom bevind en ook van die mense met wie hy in sosiale verband staan. Die skrywer het aanvanklik gemeen om hierdie hele veld te dek maar al gou was dit duidelik dat so 'n werkstuk te omvattend is en op aanbeveling van sy promotor is sekere dele weggelaat. Hoewel dit dus nie in hierdie werk opgeneem is nie was 'n wyere studie van die adolessente fase noodsaaklik om die sosiale ontwikkeling van die middelbare skoolleerling in sy breëre perspektief te sien. Deurgaans word in hierdie studie van die adolessent gepraat terwyl ons by die bespreking van die resultate veral die middelbare skoolleerling in gedagte het.

Graag wil ek my gelowige dank betuig aan die Hoër Hand vir kennelike leiding in my lewe en met hierdie studie in die besonder. Ek wil ook graag verskeie persone wat regstreeks of onregstreeks bygedra het om hierdie ondersoek moontlik te maak, hartlik bedank. Aan my promotor, prof. dr. H.J.J. Bingle, my hartlikste dank vir leiding, raad en bemoediging tydens die lang tydperk van studie en navorsing. Aan prof. dr. J.M. Hattingh, onder wie se leiding ek die studie vir M.A.-sielkunde gedoen het my dank vir die belangstelling in sielkunde wat hy by my gewek het. Aan wyle dr. M.J. Coetzee 'n dankbare hulde vir die eerste belangstelling in die sielkunde van die kind wat hy as my dosent in sielkunde aan die Pretoriase Normaalkollege by my ingeskerp het. Aan die hoofde van skole en hulle assistente wat in die ondersoek behulpsaam was, aan die duisende leerlinge wat die vraelyste voltooi het, asook aan die persone wat gehelp het met die kontrolewerk, tikwerk, taalkundige versorging, afrol en bind van

die proefskrif my opregte dank.

Ek wil ook in die eng familiekring waar verskeie persone noodwendig opofferings moes doen en in die besonder my vroutjie hartlik bedank vir die geduld, liefde en bemoediging oor baie jare. Ten slotte bring ek my liefdevolle hulde aan my vader, wyle Marthinus Christoffel Barnard, wie se groot begeerte en verlange dit was om hierdie studie afgerond te sien maar wat hierdie vreugde nie kon smaak nie.

J. S. Barnard.

PRETORIA.
Desember 1956.

- - - - - oOo - - - - - -